

Marienburg langdysse

Jungsteinzeit

Dolmen

Dolmen

Marienburg langdyssen i skoven nord for Marienburg Gods. Her set fra vest med den ejendommelige store bautasten i højens sydvestlige ende.

I skoven nord for Marienburg Gods på Møn ligger en idyllisk og ganske speciel langdysse. Den er ikke som alle andre: Af form er den nærmest langoval orienteret nordøst - sydvest og med store oprejste bautasten i begge ender. Midt i højen ses et smalt rektangulært stenopbygget gravkammer sat af 3 bæresten, hvor over der ligger en stor flad bæresten.

Marienborg langdyssen i skoven nord for Marienborg Gods. Her set fra vest med den ejendommelige store bautasten i højens sydvestlige ende.

Ved første øjekast kan langdyssen ligne et rigtigt gravanlæg fra bonde- stenalderen, men det er ej tilfældet. Langdyssen blev rejst af godsejer [Charles Francois Bosc de la Calmette](#) omkring 1790 som led i anlæggelsen af et romantisk, engelsk inspireret haveanlæg omkring Marienborg. Kunstige fortidsminder - gravanlæg eller små templer - indgik ofte i sådanne haver. Oprindeligt var det mest oldtidsanlæg fra den klassiske græske eller italienske oldtid man kopierede, men som følge af den begyndende nationale interesse for vores egen fortid i 1700-tallet, blev også elementer herfra kopieret.

Langdyssen set fra nord.

Godsejer Calmette var af hollandsk afstamning, opvokset i Portugal og han erhvervede Marienborg i 1776. Efter hans død i 1781 arvede sønnen Pierre A. P. de la Calmette godset som han besad indtil 1821. Calmette var meget historisk interesseret og forestod blandt andet den første undersøgelse af den store jættestue Klekkendehøj. På Marienborg samlede Calmette en stor mængde fund fra områdets fortidsminder. Fundene blev efter hans død i 1803 overgivet til Nationalmuseet, hvor de udgjorde en god del af grundlaget for museets samlinger.

Parkeringspladsen i nordkanten af skoven ved Marienborg.

Calmettes store interesse for fortiden hindrede ham dog ikke i at tage sten fra originale oldtidsgrave til brug for opførelsen af den kunstige langdysse i Marienborgs romantiske have. Den næsten 3 m. store bautasten i langdyssens sydvest-ende skulle således efter sigende oprindeligt have stået på Askeby mark og blev herfra slæbt til Marienborg med et forspand på ikke mindre end 16 heste. Gravkammerets store, flade dæksten skulle tilsvarende være hentet fra en nu nedlagt langdysse på Røddinge mark.

Langdyssens gravkammer set fra sydvest.

Denne stenhugst illustrerer på bedste vis den skæbne, som overgik de fleste af de danske storstensgrave forud for den lovmæssige beskyttelse som den første Naturfredningslov gav i 1937. De fleste sten fra gravene blev genbrugt i byggeri og anlægsarbejder - men altså også i lydtanlæg som ved Marienborg. Storstensgravene var for eksempel storleverandør til opførelsen af de mange romanske stenkirker i 1200-tallet og utallige dysser og jættestuer er blevet slået til skærver til brug som for eksempel vejfyld eller ved anlæggelsen af jernbaner.

Bautasten og langdysse set fra syd.

Parken ved Marienborg var et af datidens flotteste eksempler på romantisk havekunst i Danmark og Calmette anlagde også en tilsvarende have ved hans sommerbolig Liselund på Østmøn. To haver er som absolut stadig er et besøg værd!

Langdyssen set fra øst.

Bautastenen ved sydvest-enden set fra nordvest.

Fra Marienborg Park.

Langdyssen set fra nord.

Parkeringspladsen i nordkanten af skoven ved Marienborg.

Langdyssens gravkammer set fra sydvest.

Bautasten og langdysse set fra syd.

Zugang

- Fra Grønsundvej (vej 287) over Møn drejes der ved Damsholte vestover ad Marienborgvej.
- Følg vejen ca. 1,1 km. forbi Marienborg Gods og til udkanten af skoven nordvest for godset, hvor en grusvej leder ind til en lille P.-plads i skovskellet.
- Følg herfra skovstien ca. 60 m. mod sydvest og drej ind ad den lille sti til venstre til langdyssen.

Faciliteter

- P-plads og informationsskilt ved langdyssen.
- Afstand til fortidsminde: 80 m.

Særlige forhold

- Efterlad ikke affald og lignende.
- Hunde SKAL altid føres i snor.
- Husk at du gæst på privat jord. Det betyder f.eks. at færdsel kun er tilladt på veje og stier. [Læs mere om adgang i private skove HER](#)

Verwandte Literatur

Fortidsminder i Danmark – *Hennning Dehn-Nielsen (Sesam, 1999)*

Danmarkshistorien bind 1-2, Stenalderen – - (*Sesam, 1981-84*)

Klekkendehøj og Jordehøj - restaureringer og undersøgelser 1985-1990 – *Torben Dehn m.fl. (Nationalmuseet Skov- og Naturstyrelsen, 2000)*

Danmarks Oldtid, Stenalderen – *Johannes Brøndsted (Gyldendal, 1. udgave 1938-40)*

Stendysser - Arkitektur og funktion – *Palle Eriksen & Niels H. Andersen (Jysk Arkæologisk Selskab, 2014)*

1001-Fortællinger (Marienborg langdysse) – *Kulturstyrelsen (-, -)*

Kulturarvsatlas Møn

Praktische Informationen

ADRESSE

4780 Stege, Seeland

EIGENTUMSVERHÅLTNISSE

In Privatbesitz

GPS

54.943419, 12.203826

UTM

E705196 N6093193